

Notitie

Aan : Raad Opleiding
 Van : Ramon van den Berg
 Onderwerp : Verkorting opleidingen
 Datum : 8-1-2020
 Status : Ter discussie

Achtergrond

In oktober 2013 is het Opleidingsakkoord gesloten door de Federatie Medisch Specialisten (toen nog Orde van Medisch Specialisten), NFU, NVZ, STZ, GGZ-Nederland, DJS (toen DJO/LVAG) en CGS met de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. In het Opleidingsakkoord is o.a. afgesproken om vanaf 2014 100 aios minder te laten instromen dan in 2013, en tevens de opleiding op individuele basis met gemiddeld 6 maanden te verkorten voor 80% van de aios. Om dit te realiseren is tussen 2014 en 2018 in Federatieverband project RIO uitgevoerd.

In september 2014 is in de Raad Opleiding de verkortingsafspraken naar rato van de nominale opleidingsduur gespecificeerd. Dat leverde een verkortingsopdracht die voor de jaren 2018-2022, oplopend van gemiddeld -2,99 maanden in 2018 tot -6,59 maanden in 2022 en verder (zie *tabel 1* in de bijlage). Op basis van de halfjaarlijkse cijfers van RGS heeft de Federatie jaarlijks (per 1 april 2016, 2017 en 2018) namens de veldpartijen aan VWS gerapporteerd over de realisatie van de afgesproken verkorting (zie *tabel 2*).

In de rapportages van 2017 en 2018 is aangekondigd dat de opdracht van -3 maanden over 2018 weliswaar gerealiseerd zou gaan worden, maar dat verdere verkorting niet wenselijk en haalbaar zou gaan zijn.

Verdere verkorting van de baan

De Federatie heeft in 2019, met steun van DJS, NFU en STZ, aan het ministerie van VWS voorgesteld om de verkorting van de opleidingsduur te beperken tot gemiddeld 3 maanden. In dit verzoek is de realisatie van de vermindering van instroom en de verkorting cijfermatig verantwoord met *tabel 3*, waarbij is onderbouwd dat de bezuinigen op andere wijze zijn gerealiseerd.

In januari 2020 bevestigt het Ministerie van VWS schriftelijk daarmee in te stemmen. De brief wordt nagezonden met de stukken voor de Raad zodra deze is ontvangen. Daarmee is de verkortingsopdracht voor alle opleidingen beperkt tot gemiddeld 3 maanden. Het ministerie verbindt de volgende voorwaarden aan deze herijking van de afspraken uit het Opleidingsakkoord:

- de gemiddelde verkorting van 3 maanden op individuele basis over 26¹ medisch specialistische vervolgoopleidingen, wordt structureel gerealiseerd met ingang van 2018;
- hierover wordt jaarlijks gerapporteerd door de veldpartijen aan VWS;
- de monitoring van de gemiddelde opleidingsduur door RGS wordt vanuit project Opleiden 2025 voortgezet;
- het ministerie kan aanleiding zien om op deze herijkte afspraken over verkorting te herzien.

¹ Sinds 2013 zijn de opleidingen Radiologie en Nucleaire geneeskunde samengevoegd en is Sportgeneeskunde toegetreden. Cardiothoracale chirurgie heeft de nominale opleidingsduur verkort van 6 naar 5,5 jaar. Deze drie opleiding individualiseren wel, maar dragen niet bij aan de gemiddelde verkorting. De technische zorgondersteunende opleidingen (klinische fysica, klinische chemie en ziekenhuisfarmacie) en de profielen (SEH-geneeskunde en Ziekenhuisgeneeskunde) zijn geen onderdeel van het Opleidingsakkoord.

Kwaliteit opleiding borgen met minder verkorting

Het ministerie deelt de conclusie dat verdere verkorting de kwaliteit van de opleiding niet ten goede zal komen. De Federatie onderbouwt dat in het voorstel aan het ministerie als volgt:

Partijen van het Opleidingsakkoord zien ongewenste effecten van verkorting van de opleidingsduur op de kwaliteit van de opleiding. Dat de inhoudelijke kwaliteit van de opleiding gelijk blijft of kan verbeteren via individualiseren is de laatste jaren duidelijk geworden. [...] Echter, in deze tijd van krappe bezetting van verschillende functies in de directe patiëntenzorg in de ziekenhuizen, verhoogt verkorting van de opleiding de druk op de relatief kleiner wordende groep van aios. [...]

Partijen zien dat verder verkorten van de opleidingsduur een rem zal zijn op de kwaliteit en inhoudelijke ontwikkeling van de opleiding. Voorzien wordt dat er meer (discipline overstijgende) thema's in de opleiding een plaats moeten krijgen om de beweging richting netwerkgeneeskunde te ondersteunen. Dat kost meer opleidingstijd. Waar omwille van bezuiniging verder verkort wordt, zal de kleiner wordende groep aios het werk moeten verdelen. Andere functionarissen zijn daarvoor nog (lang) niet beschikbaar. De werkdruk op de aios neemt daardoor toe. Dit is niet goed voor de aios, de kwaliteit van de opleiding en het opleidingsklimaat. En voor de totale bezuiniging ook onnodig. De huidige verkorting van (bijna) 3 maanden komt voort uit het verzilveren van eerdere werkervaring en individuele versnelling waar die gepast is. De motivatie van ww-en, opleiders, aios en instellingen om nieuwe inhoud in de opleiding te integreren zal gestimuleerd en ondersteund worden als de verkortingsopdracht tot die 3 maanden beperkt wordt.

Het ministerie kan zich vinden in de inhoudelijk argumentatie dat de druk van verkorting de ruimte voor individualiseren en inhoudelijk vernieuwen van de opleiding niet ten goede komt. Van iedere opleiding wordt verwacht dat de aios de ruimte krijgt om een volledige, toekomstgerichte en op individuele leest geschoeide opleiding te genieten.

Recente verkortingscijfers per opleiding

Met de beperking van de verkorting tot 3 maanden is een inhoudelijk onwenselijke en voor sommige opleidingen onhaalbare opdracht van verkorting tot meer dan 6 maanden van tafel. De gerealiseerde gemiddelde verkorting in de uitstroomcohorten blijken de laatste jaren te variëren tussen -6,5 en -0,5 maanden (zie *tabel 4*). Niet iedere opleiding draagt daarmee dus evenveel bij aan de realisatie van de afgesproken 3 maanden verkorting vanaf uitstroomcohort 2018.

Ter informatie is tevens *tabel 5* toegevoegd. Dit betreft de verwachte gemiddelde verkorting van het instroomcohort van 1-7-2018/2019 (1097 aios). Deze aios zijn nog in opleiding en hierbij is gemiddeld 1,75 maanden korting in het eerste jaar van de opleiding ingeboekt. Uit dit overzicht blijkt dat sommige opleidingen die in het uitstroomcohort minder dan gemiddeld verkorten, in het instroomcohort meer dan gemiddeld korten.

Tevens is separaat als bijlage het RGS rapport bijgevoegd (zie de bijlage bij deze notitie). Uit dit rapport blijkt dat de realisatie van de verkorting per opleiding per OOR ook sterk uiteen kan lopen.

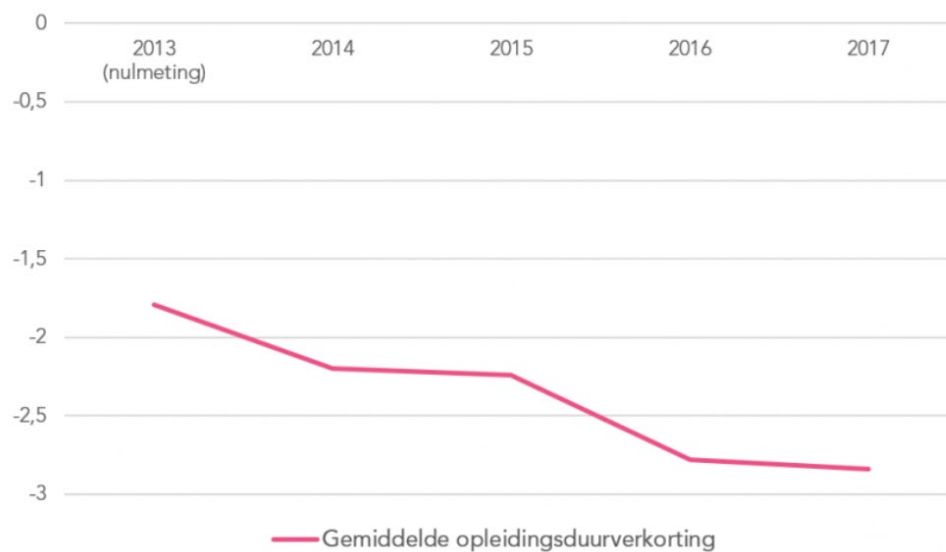
Discussie in de Raad Opleiding

Ter vergadering bespreken we de volgende vragen:

- Welke modellen ziet u om deze korting van 3 maanden in het totaal te realiseren?
- Op welke manier kunnen we de realisatie van de verkorting verder stimuleren en onderhouden?

Bijlage: tabellen**Tabel 1: Specificatie verkortingsafspraken opleidingsakkoord naar opleidingsduur (RO, september 2014)**

nominaal	% aios	2013	2018	2019	2020	2021	2022
4 jaar	4%	-1	-2	-3	-4	-4	-5
4,5 jaar	15%	-1,5	-2,5	-3,5	-4,5	-5,0	-5,5
5 jaar	33%	-2	-3	-4	-5	-6	-6
6 jaar	48%	-2	-3	-5	-6	-7	-7
totaal afgerond		-2,0	-3,0	-4,4	-5,4	-6,3	-6,4
totaal onafgerond		-1,79	-2,99	-4,19	-5,39	-5,99	-6,59

Tabel 2: Daling gemiddelde opleidingsduur van 27 medisch specialistische opleidingen (Federatie, april 2018)

Tabel 3: Afgesproken en gerealiseerde verkorting per jaar, met aantal uit- en instromende aios (Federatie, augustus 2019)

jaar	Verkortings-afspraken	Gerealiseerde verkorting	Aantal aios uitstroom-cohort	Instroom-afspraken in aantal aios	Aantal aios instroom-cohort
2013	X	-1,79	895 (0)	0	1304
2014	X	-2,16	816 (+79)	-100	1218 (-86)
2015	X	-2,24	982 (-87)	-100	1163 (-141)
2016	X	-2,78	1042 (-147)	-100	1167 (-137)
2017	X	-2,84	1129 (-234)	-100	1106 (-198)
2018	2,99	-2,78	1158 (-263)	-100	1070** (-234)
2019	4,19		1248*		1090***
2020	5,39				
2021	5,99				
2022 e.v.	6,59				
Totalen t/m 2018 (relatief t.o.v. 2013)			5127 (-652) * Prognose RGS voor 26 opl.	-500	7028 (-796) ** Verdeelplan 2018 *** CORaming'20-'22
Verkorting	Met gemiddelde verkorting wordt bedoeld: de nominale duur minus de gerealiseerde opleidingsduur in maanden over de 26 medisch specialistische vervolgoopleidingen.				

Tabel 4: Rapportages gemiddelde opleidingsduur uitstroomcohorten 2017, 1-7-2017/2018 en 2018 (RGS op verzoek project RIO, maart 2019)

Specialisme	Nominaal	Aantal aios in uitstroom-cohort	Afwijking in maanden	Aantal aios in uitstroom-cohort	Afwijking in maanden	Aantal aios in uitstroom-cohort	Afwijking in maanden	Aantal aios in uitstroom-cohort	Afwijking in maanden
		1-7-2018/2017	1-7-2018/2017	2018	2018	1-7-2017/2017	1-7-2017/2017	2017	2017
reumatologie	72	21	-6,70	15	-6,65	18	-4,69	20	-4,41
dermatologie en venerologie	60	34	-6,17	29	-6,21	30	-6,62	40	-6,13
radiotherapie	60	17	-5,93	14	-5,29	17	-3,39	16	-5,21
neurologie	72	58	-4,93	54	-4,06	49	-4,43	53	-4,90
klinische genetica	48	6	-4,76	5	-3,66	8	-4,18	7	-4,65
kindergeneeskunde	60	52	-4,47	65	-5,65	68	-5,33	58	-5,58
cardio-thoracale chirurgie	72	5	-4,41	3	-3,04	3	-2,64	5	-2,98
pathologie	60	18	-4,33	22	-4,53	23	-4,61	28	-3,67
obstetrie en gynaecologie	72	64	-4,25	51	-5,00	48	-5,87	46	-6,37
nucleaire geneeskunde	60	6	-4,05	7	-3,69	10	-4,11	18	-3,74
oogheelkunde	60	26	-3,93	31	-4,05	39	-4,52	32	-4,12
medische microbiologie	60	12	-3,90	12	-2,94	13	-3,83	12	-4,05
klinische geriatrie	60	27	-3,55	29	-3,51	28	-4,11	23	-3,17
maag-darm-leverziekten	72	35	-3,12	40	-3,86	43	-4,49	47	-4,19
psychiatrie	54	158	-3,03	152	-3,34	140	-2,88	144	-2,96
keel- neus- oorheelkunde	60	21	-2,82	20	-1,82	25	-1,90	25	-1,66
Landelijk		1144	-2,68	1159	-2,78	1106	-2,91	1129	-2,84
longziekten en tuberculose	72	42	-2,46	41	-3,17	39	-2,95	38	-2,95
cardiologie	72	53	-2,12	64	-2,29	64	-1,99	56	-1,65
revalidatiegeneeskunde	48	28	-2,04	32	-2,43	31	-2,02	37	-0,83
plastische chirurgie	72	19	-1,97	24	-2,20	20	-2,36	17	-1,61
interne geneeskunde	72	118	-1,69	141	-1,93	127	-2,24	128	-2,30
orthopedie	72	43	-1,23	39	-0,77	38	-0,94	34	-1,11
heelkunde	72	74	-0,99	68	-0,89	55	-0,77	52	-0,80
urologie	72	21	-0,87	23	-1,37	19	-1,39	15	-2,73
neurochirurgie	72	7	-0,71	9	-1,44	7	-3,56	6	-3,74
radiologie	60	73	-0,70	63	-0,63	54	-0,31	76	-0,14
anesthesiologie	60	106	-0,63	106	-0,53	90	-0,67	96	-0,66

Tabel 5: Gemiddelde opleidingsduur INSTROOMCOHORT 1-7-2018/2019

Specialisme	Nominaal	Aantal aios in instroom-cohort	Afwijking in maanden
maag-darm-leverziekten	72	40	-5,82
cardio-thoracale chirurgie	72	10	-5,31
urologie	72	21	-4,18
reumatologie	72	22	-3,57
cardiologie	72	54	-3,55
interne geneeskunde	72	112	-3,33
keel- neus- oorheelkunde	60	19	-3,20
oogheelkunde	60	36	-3,02
plastische chirurgie	72	15	-2,41
radiotherapie	60	18	-2,28
longziekten en tuberculose	72	47	-2,16
orthopedie	72	33	-1,97
kindergeneeskunde	60	61	-1,77
		1097	-1,75
pathologie	60	17	-1,74
klinische geriatrie	60	32	-1,43
neurologie	72	48	-1,09
medische microbiologie	60	19	-1,09
neurochirurgie	72	7	-0,85
obstetrie en gynaecologie	72	56	-0,82
dermatologie en venerologie	60	23	-0,78
revalidatiegeneeskunde	48	29	-0,71
heelkunde	72	67	-0,64
anesthesiologie	60	87	-0,62
psychiatrie	54	155	-0,31
radiologie	60	61	-0,02
klinische genetica	48	8	-0,02